

Investigating the effect of public libraries on reducing social harm

Mehdi. Rahmani^{1*}

1. PhD in Information Science and Epistemology, Information and Knowledge Retrieval, University of Tehran, Iran.

Email: Rahmani.Mehdi@ut.ac.ir Received: 04.10.2022 Acceptance: 05.12.2022

*Journal of
Socio-political studies of Iran's
contemporary history*

eISSN: 2821-1294
<http://spsich.iranmehr.ac.ir>
Vol. 1, No 4, Pp: 1-12
Winter 2023

Original research article

How to Cite This Article:

Rahmani, M. (2023). Investigating the effect of public libraries on reducing social harm, *spsich*, 1(4): 1-12.

© 2023 by the authors. License Iran-Mehr: The Institute for Social Study and Research, Tehran, Iran. This article is an open access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International (CC BY-NC 4.0 license) (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>)

Abstract

The purpose of this research was to investigate the impact of public libraries on reducing social harm. Method: The current research is applied in terms of purpose and survey research in terms of method. The statistical population of the research was the members of the public libraries affiliated to the institution of public libraries of Tehran in the period from October 2021 to October 2022. The total number of members of public libraries in Tehran was equal to 42185 people. Based on Cochran's formula, 379 people were selected as the research sample. The data collection tool included two questionnaires of public library services and attitude to social harms. Finally, the data was analyzed using SPSS software version 22. Findings: The research findings showed that the use of public libraries led to a reduction in social harms and the more users who visited the library, the more aware they were of social harms. have more and have avoided social issues. Conclusion: According to the results of the research, it seems that public libraries have succeeded in creating a critical view of social harms, but their performance needs to be strengthened and more attention should be paid to this area. In addition, in dealing with social harms, people with an approach of seeking information and expanding knowledge and having a precise and regulated framework have less tendency towards social deviations. By providing effective and useful services in the society, public libraries can solve many problems related to social deviations, including reducing suicide, divorce, theft, etc.

Keywords: *Social harms, public libraries, institution of public libraries of the country.*

بررسی تأثیر کتابخانه‌های عمومی بر کاهش آسیب‌های اجتماعی

مهدی رحمانی*^۱

۱. دکتری علم اطلاعات و دانش‌شناسی، گرایش بازیابی اطلاعات و دانش، دانشگاه تهران، ایران.

دریافت: ۱۴۰۱/۰۷/۱۲ | پذیرش: ۱۴۰۱/۰۹/۱۴ | ایمیل نویسنده مسئول: Rahmani.Mehdi@ut.ac.ir

چکیده

هدف از پژوهش حاضر بررسی تأثیر کتابخانه‌های عمومی بر کاهش آسیب‌های اجتماعی بود. پژوهش حاضر از لحاظ هدف کاربردی و از لحاظ روش از نوع پژوهش‌های پیمایشی است. جامعه آماری پژوهش اعضای کتابخانه‌های عمومی وابسته به نهاد کتابخانه‌های عمومی شهر تهران در بازه زمانی مهرماه ۱۴۰۰ تا مهر ماه ۱۴۰۱ بود. تعداد کل اعضای کتابخانه‌های عمومی شهر تهران برابر با ۴۲۱۸۵ نفر بود. براساس فرمول کوکران تعداد ۳۷۷ نفر به‌عنوان نمونه پژوهش انتخاب شدند. ابزار گردآوری داده‌ها شامل دو پرسشنامه خدمات‌رسانی کتابخانه عمومی و نگرش به آسیب‌های اجتماعی بود. در نهایت داده‌ها با استفاده از نرم افزار اس پی اس ۲۲ تحلیل شد. یافته‌های پژوهش نشان داد که استفاده از کتابخانه‌های عمومی منجر به کاهش آسیب‌های اجتماعی شده و هر چه کاربران بیشتر به کتابخانه مراجعه نموده اند نسبت به آسیب‌های اجتماعی آگاهی بیشتری داشته و از مسائل اجتماعی دوری کرده اند. طبق نتایج پژوهش به نظر می‌رسد که کتابخانه‌های عمومی در ایجاد نگاه نقادانه نسبت به آسیب‌های اجتماعی موفق عمل کرده اند اما عملکرد آن‌ها نیاز به تقویت دارد و باید توجه بیشتری به این حوزه شود. افزون بر این افراد در برخورد با آسیب‌های اجتماعی با داشتن رویکرد اطلاع‌جویی و گسترش دانش و برخوردار بودن از چارچوبی دقیق و تنظیم شده گرایش کمتری به سوی انحرافات اجتماعی دارند. کتابخانه‌های عمومی می‌توانند با خدمات‌رسانی مؤثر و مفید در جامعه کارگشای حل بسیاری از معضلات مربوط به انحرافات اجتماعی از جمله کاهش خودکشی، طلاق، سرقت و... باشند.

کلیدواژه‌ها: آسیب‌های اجتماعی، کتابخانه‌های عمومی، نهاد

کتابخانه‌های عمومی کشور.

فصلنامه علمی مطالعات سیاسی-اجتماعی تاریخ معاصر ایران

شاپا (الکترونیکی): ۲۸۲۱-۱۲۹۴
<http://spsich.iranmehr.ac.ir>
دوره ۱ | شماره ۴ | صص ۱۲-۱
زمستان ۱۴۰۱

نوع مقاله: پژوهشی

به این مقاله به شکل زیر استناد کنید:

درون متن:

(رحمانی، ۱۴۰۱)

در فهرست منابع:

رحمانی، مهدی. (۱۴۰۱). بررسی تأثیر کتابخانه‌های عمومی بر کاهش آسیب‌های اجتماعی. مطالعات سیاسی-اجتماعی تاریخ معاصر ایران، ۱(۴): ۱۲-۱.

مقدمه و بیان مسئله

آسیب‌های اجتماعی اعم از ناپهنجاری‌ها و انحرافات اجتماعی یکی از مهمترین موضوعات مورد بحث جامعه‌شناسی است. اگر چه مساله ناپهنجاری امری نسبی است و از جامعه‌ای به جامعه دیگر متفاوت است. اما آنچه که در این مبحث مهم است مربوط به شناسایی عوامل آسیب‌های اجتماعی است و شناخت اینکه چه عواملی منجر به کاهش یا افزایش آسیب‌های اجتماعی می‌شود. آسیب‌های اجتماعی به مفهوم رفتاری است که به طریقی با انتظارات مشترک اعضای یک جامعه سازگاری ندارد و بیشتر افراد آن را ناپسند و نادرست می‌دانند (صدیق سروستانی، ۱۳۸۶). در واقع هر جامعه از اعضای خود انتظار دارد از ارزش‌ها و هنجارها تبعیت کنند اما همواره عده‌ای پیدا می‌شوند که پاره‌ای از این ارزش‌ها و هنجارها را رعایت نمی‌کنند، جامعه افرادی که هماهنگ و همساز با ارزش‌ها و هنجارها باشند سازگار یا همنوا و اشخاصی را که بر خلاف آن‌ها رفتار می‌کنند ناسازگار یا ناهمنوا می‌خوانند. آسیب‌شناسی اجتماعی مفهوم جدیدی است که در قرن نوزدهم میلادی از علوم زیستی گرفته شده و مبتنی بر تشابهی است که دانشمندان بین بیماری‌های عضوی و انحرافات اجتماعی قائل می‌شوند. با شکل‌گیری و رشد جامعه‌شناسی، این اصطلاح برای مطالعه و ریشه‌یابی بی‌نظمی‌های اجتماعی به کار گرفته می‌شود (فتحی و فدوی، ۱۳۹۱).

کتابخانه‌های عمومی داری نقش و کارکردهای مهم و متعددی هستند که از آن جمله می‌توان به خدمات اجتماعی و کارکردی که در ارائه خدمات اجتماعی دارند اشاره کرد (عطایی کردیانی و همکاران، ۱۳۹۸) همچنین، کتابخانه‌های عمومی می‌توانند نقش‌های متعددی را ایفا کنند که از آن جمله می‌توان به اجتماعی بودن نهاد کتابخانه‌های عمومی اشاره کرد (ابراهیمی و علیپور نجمی، ۱۳۹۲). کتابخانه‌های عمومی را باید به عنوان یک قدرت اجتماعی تلقی کرد که در جامعه تأثیر زیادی دارد. کتابخانه عمومی می‌تواند آگاهی اجتماعی بدهد و فعالیت‌های سازنده را تقویت کند همچنین کتابخانه‌های عمومی در کمک به بخش‌های مختلف جامعه می‌توانند نقش‌های مهمی را ایفا کنند. ایفای نقش اجتماعی کتابخانه

عمومی ابعاد متعددی دارد. از وجوه اجتماعی بودن کتابخانه عمومی این است که می‌تواند خدمات متعددی را به گروه‌های مختلف سنی از جمله بزرگسالان به منظور کمک به کاهش آسیب‌های اجتماعی ارائه دهد به بیانی دیگر، کتابخانه عمومی آیینی تمام‌نمای جامعه‌ای است که در آن قرار دارد و باید مأمّن و پناهگاهی برای همه افراد جامعه باشد و به عنوان برطرف کننده مشکلات و آسیب‌های فردی و اجتماعی نقش ایفا کند (فدایی عراقی، ۱۳۹۲).

کتابخانه‌های عمومی به همه طبقات و گروه‌های اجتماعی با نیازها و خصوصیات متفاوت، خدمات ارائه می‌دهند. موکهرجی (۱۳۶۸) در بنیاد کتابخانه عمومی هدف اجتماعی، مافوق همه چیز است و صاحب نظران کتابخانه را به چشم وسیله‌ای برای خدمات اجتماعی می‌نگرند. ارزش کتابخانه‌های عمومی از طریق کاربرد زیاد آن‌ها مشخص می‌شود. کتابخانه‌ها خدمات خود را به طیف وسیعی از مردم، از جمله افراد بازنشسته، بیکاران، دانش‌آموزان و افراد کم درآمد ارائه می‌دهند (نقل در ابراهیمی و نجمی، ۱۳۹۲). جذب گروه‌های آسیب پذیر به کتابخانه‌های عمومی، شیوه‌ای برای دستیابی به ایده‌آل‌های کتابخانه درباره تعلق آن به همه و یافتن آن به عنوان یک نهاد جهانی است، یک مبنای مهم برای این کار، اعتماد زیاد به نهاد کتابخانه عمومی توسط اکثریت مردم است. کتابخانه یکی از محیط‌هایی است که با توجه به انجام فعالیت‌های فرهنگی برای تمامی اقشار جامعه می‌تواند نقطه اوجی برای جلوگیری از گرایش افراد در جامعه به سمت انجام کارهای نابخردانه و ارتکاب جرم باشد. کتابخانه‌های عمومی از طریق مجموعه‌سازی مناسب و تأمین نیازهای اطلاعاتی و فراغتی کودکان، فضا سازی مناسب تأمین وسایل بازی و مکان‌های مناسب مطالعه برای کودکان همراه مادرانشان و رسانه‌های دیداری- شنیداری مناسب می‌توانند کودکان را به کتابخانه جذب کنند و مانع از انحرافات اجتماعی شوند. در حال حاضر شاهد گسترش آسیب‌های اجتماعی مانند طلاق، اعتیاد جوانان، کودک آزاری، دزدی و ... در جامعه هستیم. کتابخانه‌های عمومی می‌توانند با جذب افراد جامعه به مکان فرهنگی از رشد این آسیب‌ها جلوگیری به عمل آورند. طبق بررسی‌های انجام گرفته پژوهش‌های مختلفی در مورد کارکردهای کتابخانه‌ها

در کاهش رفتارهای خرابکارانه صورت گرفته است که از آن جمله می‌توان به پژوهش عطایی کردیانی و همکاران (۱۳۹۸) که در مورد نقش کتابخانه‌ها در کاهش طلاق بود و یا پژوهش غفاری و رحیمی (۱۴۰۰) که در مورد نقش کتابخانه‌های روستایی در کاهش آسیب‌های اجتماعی بود انجام گرفته است؛ اشاره کرد. در خارج از ایران نیز پژوهش‌هایی همچون باروز، ۲۰۱۳؛ موگلتون، هالت و هالت، ۲۰۱۵ و بولت، ۲۰۱۴ که به بررسی نقش کتابخانه‌ها در کاهش آسیب‌های اجتماعی افراد بی‌خانمان پرداختند اشاره کرد. آنیمه نیز در سال ۲۰۱۲ پژوهشی در مورد نقش کتابخانه‌ها در کاهش خشونت و تبعیض علیه زنان انجام داد. علاوه بر این پژوهش‌هایی در مورد سرمایه اجتماعی و نقش کتابخانه‌ها در افزایش سرمایه اجتماعی انجام گرفته است که از آن جمله می‌توان به پژوهش فدایی، فیروزآبادی و ابراهیمی (۱۳۹۰) که به بررسی نقش کتابخانه‌ها در افزایش سرمایه اجتماعی پرداختند؛ ابراهیمی و علیپور نجمی (۱۳۹۲) که بر نقش کتابخانه‌های عمومی در ایجاد حس برابری و برقراری تعامل اجتماعی تاکید داشتند و واره‌ایم (۲۰۱۱) که به بررسی برنامه‌های کتابخانه‌های عمومی در کمک به مهاجران برای ایجاد سرمایه اجتماعی پرداخت؛ اشاره کرد. همچنین پژوهش‌های دیگری در مورد نقش سایر مراکز فرهنگی و آموزشی در کاهش آسیب‌های اجتماعی انجام شده است که از آن جمله می‌توان به پژوهش اسکوات (۲۰۱۱)؛ لوآ، استریکر، لی، تامس و تامس (۲۰۱۲)؛ ایرانک (۲۰۱۲)؛ هینز (۲۰۱۵)؛ تیگارت (۲۰۱۵)؛ روآیو و راگندا (۲۰۱۷)؛ کلی، ریگلمن، کالرا و ناوارو (۲۰۱۷)؛ ستایش فر (۱۳۹۷)؛ صالحی و دهقانی (۱۳۹۶) و آقای مهرناز (۱۳۸۸) اشاره کرد. مرور پژوهش‌های انجام گرفته نشان می‌دهد که پژوهش‌های مختلفی در مورد کاهش آسیب‌های اجتماعی و نقش و کارکرد کتابخانه‌ها صورت گرفته است. اما طبق بررسی تا کنون در مورد اثربخشی کتابخانه‌ها در کاهش آسیب‌های اجتماعی صورت نگرفته است و این خلأ پژوهشی، نیاز به پژوهش در این حوزه را بیشتر آشکار می‌کند. بنابراین پژوهش حاضر در پی پاسخ به این سوال است که اقدامات انجام گرفته در حوزه کاهش آسیب‌های عمومی کتابخانه عمومی شهر تهران تا چه مقدار اثربخش بوده‌اند؟

روش‌شناسی پژوهش

پژوهش حاضر از لحاظ هدف کاربردی و از لحاظ روش از نوع پژوهش‌های پیمایشی بود. جامعه پژوهش شامل کابرن کتابخانه‌های عمومی شهر تهران به تعداد ۴۲۱۸۵ نفر بود. حجم نمونه با استفاده از فرمول کوکران ۳۷۷ نفر انتخاب شد.

ابزارهای پژوهش

۱. پرسشنامه خدمات کتابخانه عمومی: پرسشنامه کتابخانه عمومی توسط یگانه فرد و دیانی در ۱۳۹۳ تدوین شده است. این پرسشنامه شامل ۷ مؤلفه (برنامه ریزی، مجموعه سازی، فضا، کارکنان، تکنولوژی و دسترسی، برنامه و خدمات ارتباطات) در قالب ۵۳ سؤال به صورت مقیاس پنج ارزشی لیکرت درجه‌بندی و اندازه‌گیری شده است. ضریب پایایی پرسشنامه خدمات کتابخانه عمومی در پژوهش حاضر برابر با ۰/۸۹ بود، بنابراین پرسشنامه از ضریب پایایی خوبی برخوردار بود.

پرسشنامه نگرش به آسیب‌های اجتماعی: این پرسشنامه توسط آقایی و تیمورتاش تهیه و تدوین شده است، این پرسشنامه شامل ۶ مؤلفه (سرقت، پرخاشگری، مواد مخدر، مسائل جنسی، خودکشی و فرار از خانه) در قالب ۴۲ سؤال به صورت مقیاس پنج ارزشی لیکرت درجه‌بندی و اندازه‌گیری شده است. همچنین ضریب پایایی پرسشنامه نگرش به آسیب‌های اجتماعی برابر با ۰/۹۱ بود که نشان از پایا بودن ابزار است. پرسشنامه از طریق ایمیل و حضوری در اختیار ۴۰۰ نفر از کاربران قرار گرفت که تعداد ۳۱۹ پرسشنامه تکمیل شده برگشت که برابر با ۸۴/۶۱ درصد از کل نمونه بود. بعد از آن که زمان تکمیل پرسشنامه‌ها به پایان رسید داده‌ها در نرم‌افزار SPSS و Excel وارد شد. و به طیف سؤالات از ۱ تا ۵ نمره داده شد، که امتیاز بسیار قوی برابر با ۵ و امتیاز بسیار ضعیف برابر با ۱ بود. اطلاعات موردنظر در هر دو نرم‌افزار وارد شد. بعد از تحلیل داده‌ها فرضیه‌های پژوهش مورد آزمون قرار گرفت.

یافته‌های پژوهش

هدف از پژوهش حاضر بررسی تأثیر کتابخانه‌های عمومی بر کاهش آسیب‌های اجتماعی بود. جامعه پژوهش شامل کلیه کاربران کتابخانه‌های عمومی شهر تهران بود. با توجه به یافته‌های توصیفی از ۳۷۷ کاربرانی که به عنوان جامعه پژوهش مورد بررسی قرار گرفته‌اند ۱۷۰ نفر مرد و تعداد ۱۴۹ نفر هم زن بودند. از نظر مقطع تحصیلی ۱۱۵ نفر (۳۰/۵۰ درصد) زیر دیپلم و دیپلم، ۱۶۷ نفر (۵۲/۳۵ درصد) فوق دیپلم و لیسانس و ۳۷ نفر (۱۱/۵۹ درصد) کارشناسی ارشد و دکتری بودند. جهت دستیابی به اهداف پژوهش ابتدا به بررسی وضعیت خدمت رسانی کتابخانه‌های عمومی پرداخته شد. نتایج در جدول ۱ ارائه شده است.

جدول ۱. وضعیت خدمت رسانی کتابخانه‌های عمومی در جلوگیری از آسیب‌های اجتماعی شهر تهران

متغیر	گروه	میانگین	انحراف معیار	خطای استاندارد میانگین
خدمت رسانی کتابخانه‌های عمومی	برنامه ریزی	۲/۶۹	۰/۷۲	۰/۰۹۲
	مجموعه سازی	۲/۱۸	۰/۵۶	۰/۰۷۶
	فضای کتابخانه	۲/۶۳	۰/۷	۰/۰۸۵
	کارکنان کتابخانه	۲/۰۹	۰/۷۲	۰/۰۷۹
	تکنولوژی و دسترسی	۲/۴۲	۰/۷۹	۰/۰۸۲
	برنامه و خدمات کتابخانه	۲/۷۵	۰/۶۲	۰/۰۹۳
	ارتباطات	۲/۳۵	۰/۷	۰/۰۷۸

یافته‌های جدول ۱، نشان داد که که وضعیت خدمات رسانی و مؤلفه‌های آن در کتابخانه‌های مورد بررسی در شرایط مطلوبی قرار ندارد. همانطور که قابل مشاهده است میانگین مؤلفه‌های خدمات رسانی کتابخانه از حد متوسط پایین‌تر و در حد

ضعیف است به طوری که مؤلفه برنامه و خدمات با میانگین ۲/۷۷ بالاترین میزان و مؤلفه کارکنان با میانگین ۲/۰۹ کمترین میزان را در بین کتابخانه‌های عمومی شهر تهران به خود اختصاص داده‌اند. در ادامه جهت بررسی نگرش افراد به آسیب‌های اجتماعی پرداخته شد. نتایج در جدول ۲ ارائه شده است.

جدول ۲. میانگین مؤلفه‌های آسیب‌های اجتماعی کتابخانه‌های عمومی شهر تهران

متغیر	گروه	میانگین	انحراف معیار	خطای استاندارد میانگین
آسیب‌های اجتماعی	سرقت	۲/۳۹	۰/۴۷	۰/۰۸۹
	پرخاشگری	۲/۰۲	۰/۵۶	۰/۰۹۱
	اعتیاد به مواد مخدر	۲/۶۳	۰/۵۹	۰/۰۷۳
	انحرافات جنسی	۲/۷۶	۰/۷۲	۰/۰۸۹
	خودکشی	۲/۲۶	۰/۵۳	۰/۰۶۹
	فرار از خانه	۲/۴۶	۰/۴۹	۰/۰۸۶

یافته‌های جدول نشان داد که نگرش به آسیب‌های اجتماعی و مؤلفه‌های آن در میان کاربران کتابخانه‌های عمومی در شرایط مطلوبی قرار ندارد؛ بطوریکه میانگین تمامی مؤلفه‌های نگرش به آسیب‌های اجتماعی پایین تر از حد متوسط و در حد ضعیف است. همچنین قابل ذکر است که مؤلفه انحرافات جنسی با میانگین ۲/۶۷ بالاترین میزان و مؤلفه پرخاشگری با میانگین ۱/۹۹ کمترین میزان را به خود اختصاص داده است؛ بنابراین جهت بررسی رابطه میان خدمات رسانی کتابخانه‌های عمومی و آسیب‌های اجتماعی در شهر تهران از آزمون همبستگی پیرسون استفاده شد. نتایج در جدول سه ارائه شده است.

جدول ۳. آزمون همبستگی پیرسون برای بررسی رابطه خدمات رسانی کتابخانه عمومی و آسیب‌های اجتماعی

متغیر و آزمون آماری	خدمات کتابخانه	رسانی	آسیب‌های اجتماعی
---------------------	----------------	-------	------------------

۰/۵۱۷	۱	ضریب پیرسون	خدمات رسانی کتابخانه
۰/۰۰۰۱		سطح معناداری	
۳۱۹	۳۱۹	تعداد	
۱	۰/۵۱۷	ضریب پیرسون	آسیب‌های اجتماعی
	۰/۰۰۰۱	سطح معناداری	
۳۱۹	۳۱۹	تعداد	

با توجه به سطح معناداری ($P=0/0001$) به دست آمده از آزمون همبستگی پیرسون در جدول ۳ و مقایسه آن با میزان خطای مجاز $0/05$ ، می‌توان گفت که با اطمینان $0/99$ در سطح خطای کوچک‌تر از $0/01$ بین خدمات رسانی کتابخانه عمومی و آسیب‌های اجتماعی رابطه وجود دارد. از طرفی، مقدار این رابطه که برابر با $0/517$ است، به صورت مستقیم (مثبت) و در حد قوی می‌باشد. بدین معنا که با بالا رفتن و یا پایین آمدن سطح خدمات رسانی در کتابخانه عمومی، میزان آسیب‌های اجتماعی بالا و یا پایین خواهد آمد.

نتیجه‌گیری

هدف از پژوهش حاضر بررسی تأثیر و نقش کتابخانه‌های عمومی شهر تهران در کاهش آسیب‌های اجتماعی بود. نتایج پژوهش نشان داد که وضعیت خدمات رسانی کتابخانه‌های عمومی شهر تهران و مؤلفه‌های آن در سطح نسبتاً ضعیفی است. در تحلیل این وضعیت می‌توان چنین تبیین نمود، خدمات اطلاع رسانی مجموعه‌ای از مفاهیم است بنابراین زمانی که یک سازمان نسبت به اجرای خدمات رسانی اقدام می‌کند می‌بایست امکانات لازم را برای بکارگیری آن مهیا کند. به همین جهت عوامل زیادی می‌تواند در پایین بودن میزان خدمات رسانی در کتابخانه‌ها دخیل باشند از جمله: ناآشنایی مدیران با مباحث خدمات رسانی، عدم آگاهی نسبت به مزایای بکارگیری ابعاد خدمات رسانی، نبود نیروی انسانی متخصص، بالا بودن هزینه‌های مورد نیاز جهت خدمات رسانی مناسب؛ این عامل در کتابخانه‌ها که جزء سازمان‌های غیر انتفاعی محسوب می‌شوند اهمیت ویژه‌ای پیدا می‌کند و دسترسی نداشتن به اطلاعات جامع و به‌موقع در مورد تحولات محیطی سازمان. هر یک از عوامل می‌توانند نقش بازدارنده نسبت به بکارگیری فرایند خدمات رسانی داشته

باشند؛ بنابراین کتابخانه‌ها به منظور بهره‌مندی از مزایای خدمات رسانی می‌بایست نسبت به این عوامل توجه بیشتری داشته باشند. همچنین نتایج پژوهش نشان داد که وضعیت نگرش به آسیب‌های اجتماعی کتابخانه‌های عمومی شهر تهران و مؤلفه‌های آن در سطح نسبتاً ضعیفی است. در تحلیل این وضعیت می‌توان گفت عوامل زیادی در پایین بودن میزان آسیب‌های اجتماعی می‌تواند مؤثر باشد از جمله عدم برخورداری از مهارت‌های لازم، کمبود زمان؛ با توجه به اینکه گستره کاری کتابخانه‌ها از بخش‌های متنوعی تشکیل شده است، در نتیجه با کمبود زمان روبرو می‌شوند و این امر آن‌ها را در استفاده از چنین رویکردی با مشکل روبرو می‌کند، عدم سرمایه‌گذاری‌های لازم برای تحقق این امر و حجم بالای اطلاعات. هر یک از این عوامل ذکر شده سبب غافل ماندن کتابخانه‌ها نسبت به مزایای خدمات رسانی مناسب جهت تغییر نگرش کاربران در خصوص آسیب‌های اجتماعی می‌شوند. در نهایت با توجه به سطح معناداری به دست آمده از آزمون همبستگی پیرسون مشخص شد که بین خدمات رسانی کتابخانه عمومی و آسیب‌های اجتماعی رابطه وجود دارد. با توجه به اینکه مقدار این رابطه به صورت مستقیم (مثبت) و در حد قوی است. بدین معنا که با بالا رفتن و یا پایین آمدن سطح خدمات رسانی در کتابخانه عمومی، میزان آسیب‌های اجتماعی بالا و یا پایین خواهد آمد؛ بنابراین نتایج پژوهش نشان داد که بین خدمات رسانی کتابخانه عمومی و آسیب‌های اجتماعی رابطه معنادار وجود دارد.

منابع و مأخذ

- ابراهیمی، رحمان، علی پور نجمی، سکینه (۱۳۹۲). بررسی کیفی نقش کتابخانه‌های عمومی در ایجاد و ارتقای اعتماد اجتماعی. پژوهش نامه کتابداری و اطلاع رسانی. ۳(۲)، ۵۱-۷۲.
- آقایی مهرناز، امین (۱۳۸۸). نقش همکاری خانواده و پلیس در پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی. انتظام اجتماعی، ۱(۲)، ۵۷-۷۶.
- زوارقی، رسول (۱۳۸۸). کتابخانه‌های عمومی و نقش آن‌ها در مهندسی فرهنگی جامعه. ۴۱-۵۸.

- ستایش فر، مریم (۱۳۹۷). نقش آموزش و پرورش در پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی. فصلنامه مطالعات علوم اجتماعی. ۴(۲)، ۳۵-۳۹.
- ستوده، هدایت الله (۱۳۸۹). آسیب شناسی اجتماعی. آوای نور.
- صالحی، شیوا، دهقانی، مرضیه (۱۳۹۱). بررسی نقش خانواده در پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی و فرهنگی نوجوانان. کنفرانس بین المللی فرهنگ آسیب شناسی روانی و تربیت.
- فتحی، سروش، فدوی، جمیله (۱۳۹۱). تحلیلی بر آسیب‌های اجتماعی جوانان طی سالهای ۷۸-۱۳۸۷ و عوامل مؤثر بر آن. فصلنامه مطالعات جامعه شناختی جوانان ۳(۸). ۱۲۱-۱۴۴.
- Anaeme, F. O. (2012). Reducing gender discrimination and violence against women through library and information services. Library Philosophy and Practice, Retrieved June 20, 2017 from <http://digitalcommons.unl.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1839&context=libphilprac>
- Barrows, P. K. (2014). Serving the needs of homeless library patrons: Legal issues, ethical concerns, and practical approaches. SLIS Student Research Journal, 4(2), 1-16. Retrieved March 11, 2017 from <https://scholarworks.sjsu.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1184&context=ischoolsrj>
- Bolt, N. (2015). It takes a village—how public libraries collaborate with community agencies to serve the homeless in the United States. IFLA World Library and Information Congress 2015 81st IFLA General Conference and Assembly. Retrieved May 25, 2017 from <http://www.library.ifla.org> 2017/8/27.
- Gottman, J., & Gottman, J. (2017). The art and science of love. Retrieved April 12, 2017 from <https://www.gottman.com/couples/workshops/art-science-of-love>.
- Hines, S. S. (2015). Connecting individuals with social services: The library's role. Retrieved May 1, 2017 from <http://www.ifla.org/files2016/12/28>
- Holt Rinehart & Winston. Vårheim, A. (2011). Gracious space: Library programming strategies towards immigrants as tools in the creation of social capital. Library & Inform
- Holt, G. E., & Holt, L. E. (2015). Library card campaigns and sustaining service: How do public libraries best serve poor

- children? *Public Library Quarterly*, 34(3), 270-278.
<https://doi.org/10.1080/01616846.2015.1069684>
- Kelley, A., Riggleman, K., Clara, I., & Navarro, A. E. (2017). Determining the need for social work practice in a public library. *Journal of Community Practice*, 25 (1), 112-125.
<https://doi.org/10.1080/10705422.2016.1269380>
 - Luo, L., Estreicher, D., Lee, P. A., Thomas, C., & Thomas, G. (2012). Social workers in the library: An innovative approach to address library patrons' social service needs. *Qualitative and Quantitative Methods in Libraries (QQML)*, 1, 73 – 82. Retrieved May 20, 2017 from <http://www.qqml-journal.net/index.php/qqml/article/view/45>
 - Muggleton, T. H. (2013). Public libraries and difficulties with targeting the homeless. *Library Review*, 62(1/2), 7-18.
<https://doi.org/10.1108/00242531311328113>
 - Oyeronke, A. (2012). Information as an economic resource: The role of public libraries in Nigeria. *Chinese Librarianship: An International Electronic Journal*, 34, 66-75. Retrieved July 2, 2017 from <http://www.iclc.us/cliej/cl34oyeronke.pdf>
 - Richard, E. (2010). *Foundations of Library and Information Science* (3rd Ed).
 - Ruiu, M & Ragnedda, M. (2017): The Quadruple Helix Model of Libraries: The Role of Public Libraries in Newcastle upon Tyne, *Public Library Quarterly*.
 - Scott, R. (2011) the Role of Public Libraries in Community Building, *PublicLibrar Quarterly*, 30:3, 191-227.
 - Tygart, C.E (2015):“Dopubli School Increase Juvenile Delinquency?”, *Journal of Urban Education*, 26:359-370.
 - Vårheim, A. (2008). Theoretical approaches on public libraries as places creating social capital, Presented at the 74 IFLA General Conference and council, (Quebec, 10-14A